

Oud & Nieuws

KWARTAALBLAD . STICHTING . GISPEN . COLLECTIE OKTOBER . 2024 - NR. 3

| Ik en mijn
Gispén

| Lautal, Gispén en de
innovatie met aluminium

| De Utrechtse jaren van
Willem Hendrik Gispén

| In memoriam Henk Bijma
(1946-2024)

De Utrechtse jaren van Willem Hendrik Gispen

De meeste biografieën van Willem Hendrik Gispen beginnen, naast vermelding van zijn geboorteplaats- en datum, bij zijn Rotterdamse periode. Over de jaren dat hij in Utrecht opgroeide, is vrijwel niets bekend. Oud & Nieuws ging daarom op zoek naar het reilen en zeilen van Willem Hendrik Gispen in Utrecht en deed een verrassende ontdekking.

Willem Hendrik Gispen werd geboren op 7 december 1890. Hij was het eerste kind van Johannes Jacobus Gispen (Vlissingen 18-10-1861) en Weea Auktje Helder (Rotterdam 17-4-1862). Ten tijde van de geboorte van Willem Hendrik, waren zij woonachtig in de Van Woustraat 66 in Amsterdam. In december 1899 verhuisde het gezin Gispen, dat inmiddels was uitgebreid met de zussen Johanna Augusta (Amsterdam 11-4-1892) en Jenneke (Amsterdam 20-1-1895), naar de Van Speijkstraat 15 in Utrecht. De reden van de verhuizing is niet bekend. Wellicht had het iets te maken met het werk van

vader Johannes Jacobus Gispen, hij was agent in tabak.

Het huis in de Van Speijkstraat, gelegen in de Zeeheldenbuurt, was nog maar net opgeleverd. Het gezin Gispen was de eerste bewoner van dit ruime statige pand [zie omslag]. Tegenwoordig is dit pand opgesplitst in een beneden- en bovenwoning die gezamenlijk weer onderverdeeld zijn in maar liefst 8 studio's.

Het ligt voor de hand dat de 9-jarige Willem Hendrik naar de openbare lagere school ging in de vlakbij gelegen Poortstraat 73 in

Utrecht. Er zit in dit gebouw overigens nog steeds een basisschool. In het bevolkingsregister staat bij alle gezinsleden, met uitzondering van de moeder, in de kolom geloof 'geen' vermeld. Bij moeder Weea Auktje staat de vermelding 'NH' (Nederlands Hervormd). De opa van Willem Hendrik, naar wie hij vernoemd werd, (Willem Hendrik Gispen, Amsterdam 27-8-1833) was predikant maar heeft het geloof blijkbaar niet overgedragen aan zijn zoon en kleinkinderen. Na afronding van de lagere school bezocht Willem Hendrik de (5-jarige) Rijks HBS aan de Kruisstraat in Utrecht.

De openbare lagere school aan de Poortstraat 73 in Utrecht omstreeks 1905. Foto collectie Utrechts archief.

De Rijks HBS aan de Kruisstraat in Utrecht omstreeks 1902. Foto collectie Utrechts archief.

De Kampong Driehoek omstreeks 1900. Op dit braakliggend bouwterrein dat begrensd werd door de Admiraal van Gentstraat, de Van Speijkstraat en de M.H. Trompstraat voetballen 'de jonge knapen' waaronder Willem Hendrik Gispen, die in 1902 de Utrechtse voetbal- en cricketvereniging 'Kampong' oprichtten. Foto collectie Utrechts archief

Over de schoolperiode van Willem Hendrik hebben wij niet veel kunnen achterhalen. Wel weten wij dat hij een voetballiefhebber was. In 1899 voetbalde een groepje leerlingen van de lagere school regelmatig op een driehoekig braakliggend bouwterrein dat begrensd werd door de Admiraal van Gentstraat, de Van Speijkstraat en de M.H. Trompstraat. Willem Hendrik sloot zich daar, na de verhuizing uit Amsterdam, al snel bij aan. In de zomer werd er ook cricket gespeeld.

Op een zomeravond in 1902 besloten enkele jongens, die op de Driehoek aanwezig waren (waaronder Willem Hendrik Gispen), om een voetbalclub op te richten. Tijdens een vergadering op 29 september 1902 werd de Utrechtse voetbal- en cricketvereniging 'Kampong' opgericht. Voor zover bekend, kreeg de vereniging pas een bestuur in 1904. Tot die tijd nam A.M.C.G. Knottnerus, leraar aan het Christelijk Gymnasium, de honneurs waar.

De Zeeheldenbuurt had in die tijd een nogal geïsoleerde ligging. De nieuwbouwwijk lag ingeklemd tussen een inundatiekanaal van de Nieuwe Hollandse waterlinie, de Biltsche Grift en de Oosterspoorbaan. In de wijk woonden veel oud-Indiëgangers.

Zij vonden dat de Zeeheldenbuurt een duidelijke overeenkomst vertoonde met de besloten sfeer die de Indische kampongs kenmerkte. Dit zal de reden zijn geweest waarom hun zonen Kampong voorstelden als naam voor de nieuwe voetbal- en cricketvereniging.

Om de verenigingskas te spekken, werden er in jaren 1904-1906 Kampong tentoonstellingen gehouden van Nederlandse, Engels-Indische, Chinese, Zuid-Afrikaanse en andere voorwerpen. In 1904 bedroeg de nettowinst 100 gulden. Willem Hendrik was, blijkens de bewaarde documenten, in ieder geval betrokken bij de organisatie van de Kampong tentoonstelling in 1906.

In 1905 lukte Kampong het om een strook weiland te pachten aan de Blauwkapelseweg in Utrecht. De voetbalclub kon toen deelnemen aan de competitie, hetgeen natuurlijk op De Driehoek niet mogelijk was. Kampong ging spelen in tweede klasse van de Utrechtsche Provinciale Voetbalbond (U.P.V.B.)

Willem Hendrik Gispen is vanzelfsprekend bekend als oprichter van Gispen's Fabriek voor Metaalbewerking. Minder bekend is dat Willem Hendrik Gispen (op de jeugdige leeftijd van 11 jaar!) medeoprichter is van SV Kampong, tegenwoordig de grootste omnisportvereniging van Nederland met meer dan 6500 leden en een prachtig sportcomplex aan de Laan van Maarschalkerweerd in Utrecht. Naast voetbal en cricket, kun je er tegenwoordig ook terecht voor hockey, tennis, squash en jeu de boules. Sommige sporten worden op een hoog niveau beoefend, de Heren 1 hockey werd bijvoorbeeld in 2024 voor de negende keer landskampioen in de hoofdklasse. De oranje hockeyteams dames en heren behaalden in 2024 beiden Olympisch goud. Bij het dameselftal speelde een Kamponger en bij de heren zelfs vijf Kampongers!

De jongens op de Kampong Driehoek hebben in hun stoutste dromen nooit kunnen voorzien dat hun initiatief om Kampong op te richten zo succesvol zou zijn, laat staan dat de vereniging na 122 jaar nog zou bestaan. 'De Driehoek,' inmiddels al heel lang bebouwd met huizen, is nog steeds een begrip in Kampong kringen.

In februari 1908 verhuisde het gezin Gispen naar Rotterdam. Willem Hendrik ging daar Frans studeren.

rk

NB.

Voetbal zit blijkbaar in de genen van het bedrijf Gispen. Gispen directeur mr. Willem Kernkamp was een bekend Utrechts sportbestuurder en interim-voorzitter van FC Utrecht van 1981-1984. Hij wist in die jaren de voetbalclub, die in financieel zwaar weer verkeerde, te behoeden voor een faillissement. Zie voor een uitgebreid portret van Willem Kernkamp Oud en Nieuws 1/23.